

יצוא בקר-חלב מהגזע הישראלי-פריזי

משובחות שעמדו בביקורת התנובה והוכיחו כושר הנבה של לא פחות מ־5000 ק"ג חלב בתקופת חליבה; כן הותנה תנאי שהמבכירות צריכות להיות הרות לא פחות מ־6 חודשים.

יש עניין לציין באופן מיוחד את בקיאותם של קינים אלה בכל הנעשה אצלנו; בדבר זה נוכחנו מיד לאחר בואם של אורחים אלה אלינו. למעשה ביקורם כאן נערך אגב נסיעתם לאירופה כדי

שנת 1960 תירשם בלי ספק בתולדות גידול הבקר בישראל כבעלת חשיבות מיוחדת: בשנה זו הוצא לפועל יצוא רציני של בקר-חלב לאחת הארצות שבמזרח הקרוב. באוקטובר ש.ז. נשלחו בדרך האויר שלושה משלוחים של מבכירות הרות, 20 מבכירות בכל משלוח. גם בעבר נערכו משלוחי בקר מצומצמים מהארץ לאחת הארצות השכנות, אולם אין להשוות כלל, מכל הבחינות,

המבכירות מרוכזות בתחנות ההסגר בחיפה

המבכירות בדרך לנמל האויר

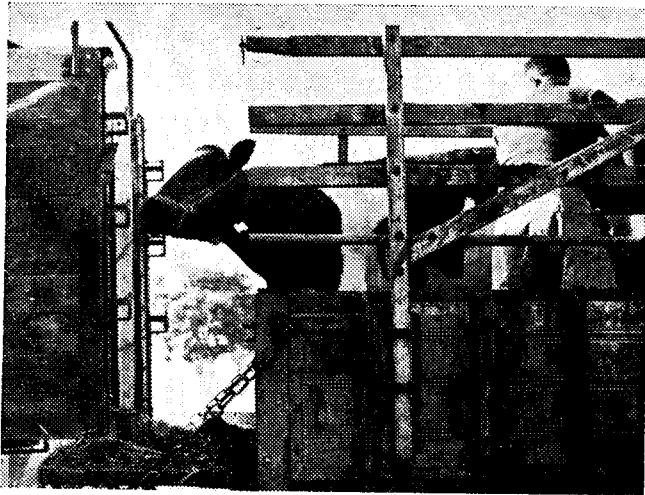
את היצוא הנוכחי לאלה שבעבר. קדמו לעיסקת יצוא זה ביקורים בארץ של אנשי משרד החקלאות וסגן שר החקלאות מהארץ הקונה; אורחים אלה סיירו, הסתכלו בעדרים שלנו במשקים, התחקו על שיטות הטיפול שלנו, התעניינו בהור רעה המלאכותית, בתנאי האחיזה ובהזנה. כתוצאה מביקורים אלה נחתם חוזה קנייה, באמצעות החברה ליצוא ונאמנות, על 100 מבכירות, רשומות בספר העדר, שמוצאן מפרים המוחזקים במכוני ההזרעה ומאמהות

לרכוש שם את הבקר הדרוש להם.

לאחר סיוור של שבוע ימים בארץ נוכחו האורחים שתגובות פרותינו עולות על אלו שהובטחו להם בארצות אירופה; הם החליטו לבצע את הרכישה כאן והטילו על עצמם להכין בארצם את כל הדרוש בקשר עם שיכון בהמות היבוא והזנתן, למען יצליח מפעלם זה.

לאחר ביקור מזכיר התאחדות מגדלי הבקר באותה ארץ נקבעו מועדי מסירת המבכירות לקונים: 60 ראש באוקטובר 1960 ויתר ה-40 — בפברואר 1961. החלוקה הזו לשני משלוחים במועדים שונים נקבעה תוך התחשבות במלאי האספקה (שחת ותחמיץ) במשק הקונים בעונת החורף.

בין הקונים לבין ההתאחדות שלנו התפתחו יחסי-אימון מלאים; הם נוכחו מראשית המשא ומתן שאין אנו מעוניינים במכירת הבקר גרידא; הסברנו להם שאנו מוכנים לעזור כפי יכולתנו בכל ההכנות המוקדמות בכינון הענף, למען הצלחת המפעל מראשית צעדיו. ובהתאם לכך הדרכנו אותם בהקמת הבניינים, בקביעת תכנית לייצור המספוא במשק ובביצוע ההזנה לפי הנורמות המקובלות; כן הבטחנו להם הדרכה במיכון החליבה ובטיפול בבהמות. אמרנו גלויות שבלעדי הכשרת התנאים ואימון מתאים של העובדים לא יצליחו במעשיהם גם אם נספק להם את מיטב המבכירות שבעדרינו. עצותינו והמלצותינו מצאו

באוויר — עוד לפני הטיסה

↑ מן המכונית לכלוב ההרמה

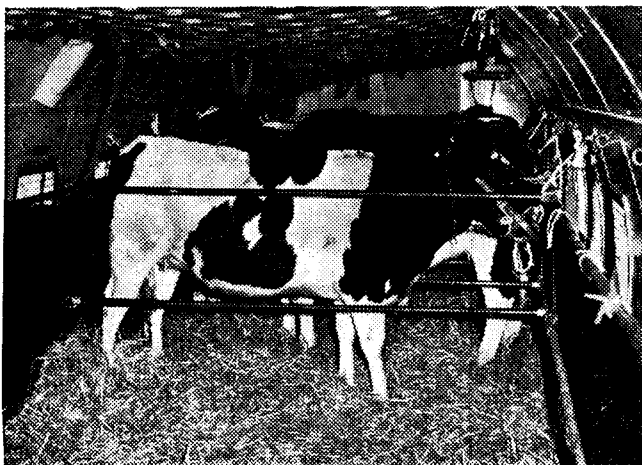
אוזן קשבת ובביקורנו שם נר-
כחנו שהכל הוכן בקפדנות רבה:
המבנים הוקמו במקום חדש,
שלא הוחזק בו קודם לכן בקר,
הוחל בגידול מספוא (אספסת,
סלק וכו') הוכן תחמיץ סורגום
ואוחסן קש לריפוד. אולם חס-
רים הם עדיין בעל מקצוע טוב
שידריכם בפיתוח הענף, עד
שעובדי המקום יתאמנו ויוכלו
לשאת באחריות העבודות השג-
רתיות ובכלכלת הענף. אין כל
ספק שאנו חייבים לספק להם
את האיש המתאים שיהיה גם
בעל רמה תרבותית נאותה למען
יידע להתהלך אתם כראוי, להד-
ריכם — מבלי להבליט את על-
יונותי המקצועית; עליו לזכור
ולדעת שרוכשי הבקר הם מבע-
לי מעמד בעמם ובחברתם; רור
בם ככולם בעלי ידיעות בחקל-
אות ארצם, בעלי רמה תרבותית
גבוהה, התופסים עמדות חשוב-
בות במוסדות הקלאיים.

בחירת המבכירות

במשך חודש ספטמבר עסקנו
בבחירת 60 המבכירות למשלוח
של אוקטובר. הקפדנו על רכי-
ות מבכירות רק מעדרים, בהם
נהוג חיסון נגד טיילריה (אם
כי טרם הוברר שאמנם הכרחית
זהירות זו) ושהינם נקיים משח-
פת. שמנו לב לכך שכל הבה-
מות תהיינה בצבע הלבן-שחור,
כדי שתציגנה את הגזע הישר-
ראלי-פריזי גם במראה החיצוני

התמונה למעלה: מן הכלוב אל
האוויר

התמונה באמצע: הרפת המת-
עופפת מוכנה לקבלת ה"נוסעים".
התמונה למטה: המבכירות
הראשונות "ארוזות" ראש מול זנב.

המטען מלא, מוכן להמראה.

לה שבינינו לבין חברת התעופה ק.ל.מ. ובין חברת „בדק“ שבשדה התעופה. בהתאם לדריי שתנו הכינה „בדק“ תא מיוחד לצרכי העלאת המבכירות מהמשאית לתוך האווירון. העמסת המשלוח הראשון (20 ראש) נמשכה כשעתיים ולהעמסת 2 המשלוחים שלאחר כך די היה בכל פעם בשעה עד שעה ורבע, כיוון שלמדנו מנסיוננו במשלוח ראשון.

לפני העברת המבכירות לשדה התעופה הן הוחזקו במשך יום אחד בחצר מיוחדת בתחנת ההסגר, כשהן מתהלכות חפשיות ואוכלות ושותות כרצונן; הן נשקלו אחת אחת ונשקלו בשניה, קבוצות קבוצות, כשהן טעונות במשאית, בדרכן ללוד. בשעה 3 לפנות בוקר הוחל בהעמסה על המשאיות; ללוד הן הגיעו בשעה 6 ומיד הוחל בהעלאתן לאווירון; בשעה 9—10 היה המטען מוכן להמראה.

קיבלנו כבר הודעות מהקונים, בהן הם משבחים את ביצוע הבחירה, אלא שהצטערו על כך שהאווירון היה מגיע בכל פעם בשעות הערב והקהל שהיה מתאסף ל„קבלת-פנים“ לא יכול היה ליהנות מזיו המבכירות הישראליות מיד עם בואן; כתוצאה מזה נאלצו אנשי משרד החקלאות ומעוניינים אחרים לגסוע למחרת לחווה כדי להסתכל בבקר. הודיעו לנו על מקרה אחד של צליעה במבכירה אחת ולמעשה נסתיימה ההטסה ללא כל תקלה.

שלהן; מובן מאליו שהקפדנו גם על מוצא המבכירות. בהתאם לאמור לעיל.

עלינו לציין שחשיבות מבצע זה טרם חדרה במידה מספיקה ל„תודעתם“ של חברינו הבוקרים; וכשם שהיו, לאשרנו, רבים ששיתפו פעולה אתנו במידה מאקסימאלית, כן נמצאו חברים שהתייחסו בקלות דעת לתביעותינו לגבי חוות „בקר היצוא“ ונאלצנו לוותר על רכישתה מעדריהם.

ואלה הם המשקים שסיפקו בקר למשלוח הראשון: קיבוצי דן, דפנה וכפר-בלום שבגליל העליון; הקיבוצים — אלומות, כנרת, שער-הגולן, אפיקים, אשדות-יעקב המאור, חד ואשדות-יעקב איחיד מעמק הירדן; הקיבוצים שדה אליהו ועין הנציב מעמק בית-שאן; הקיבוצים — בית-אלפא, תל-יוסף, עין-חרוד המאוחד, גבע, והמושבים — מולדת, כפר-יחזקאל וכפר-יהושע שבעמק יזרעאל.

ריכוז המבכירות בחיפה

כשבוע לפני מועד המשלוח רוכזו 65 מבכירות בתחנת ההסגר לבהמות בחיפה; הצטיידנו בעודף של 5 מבכירות „על כל צרה“ שעלו לה לבוא, ואמנם נוכחנו שנהגנו בהגיון, כי על אף הזהירות בהעמסת הבהמות ובהובלתן — נקעה רגלה של האחת, שניה נפצעה בפה, ובשלישית הופיעה תפיחה חשודה. אלמלא המלאי שהכינונו לא היינו יכולים למלא את התחייבותנו כלפי הקונים וכלפי חברת התעופה.

כל המבכירות נבדקו לשחפת בתחנת ההסגר, ונציין בסיפוק שרק באחת מהן התעורר חשד וכל השאר הגיבו הגבה שלילית. מובן מאליו ש„צחצחנו“ וניקינו את המבכירות יפה יפה והן הגיעו לשדה התעופה כמוכנות לתערוכה.

הטפת המשלוח מלוד

יכולים אנו להביע סיפוק מלא משיתוף הפעור

סיכום

רות היוצאות חוצה לארץ.

ללא שיתוף מלא, ומתוך רצון פן מצד הבוקר רים לא נוכל בעתיד להתקשר ולחתום על חוזים בדבר עיסקות יצוא נוספות שמוצעות לפנינו. אסור לנו להתנסות בפרשות כגון זו של הבצל, שנועד ליצוא; יתכן שקוני הבצל יתמרמרו, יקבי לו פיצויים ובוה ייגמר העניין; אולם בעיסקה שלנו — לא רק הקנס הכבד שיוטל עלינו יהיה הקובע! החשיבות העיקרית היא בכך אם מוכר שרים אנו לספק את ה„סחורה“ בעלת הטיב שהותנה עליו, ואם לאו — מוטב שנסלק את ידינו מעיסקות חדשות.

בסוף דברינו נמלא חובה נעימה ונביע את תודתנו למשרד החקלאות, למשרד למסחר ותע"ש, ולשירותים הווטרינאריים על עזרתם המלאה, שבלעדיה לא היה מתבצע יצוא זה כל עיקר. באופן מיוחד עלינו לציין את עזרתו רבת-החשיבות של חברנו ישראל פלביץ ממעברות, שריקו את המשלוח בתחנת ההסגר, ניצח על כל הפעולות בחיפה ואירגן את ההעברה ללוד; הוא ועוזריו עשו לילות כימים, ללא ליאות ותרמו רבות להצלחת המבצע.

א. שמאראנר

נובמבר, 1960

מוקדם, כמובן, להביע משהו בדבר השפעת המשלוח הראשון על עתיד יצוא בקר לטיפול מישראל, אולם דבר אחד צריך שיהיה ברור לכולנו: למען ההצלחה ביצוא, ולוא אף בממדים צנועים, חייבים בוקרינו לראות ענף זה במשק הבקר כמפעלם הם. כבר בביצוע משלוח זה נוכחו רבים לדעת כיצד משפיעה דרישה צנועה לבקר על „מצב הרוח“ במשקים ומהי השפעתה של דרישה זו בשוק המקומי; על כולם לדעת ולזכור שאין אנו יכולים לעמוד בהתחרות עם יוצאים ותיקים של בקר בכל הנוגע למחירים; גם אלה שקנו הפעם אצלנו הוצפו בהצעות שהיו זולות בכ-50% מאלו שהגשנו אנחנו. אנו נוכל לעמוד בהתחרות רק משום שנציע בקר עמיד באקלים קשה ומצטיין בכושר ההנבה שלו; לכן חייבים חברי התאחדותנו להחליט מראש שלתכ"לית היצוא הם מוכנים להפריש ממיטב בקרם, ולאפשר לקונים לבחור בבהמות הרצויות להם; עלינו לזכור שלגבי השוק שזה עתה נפתח לפנינו קיימות דרישות מיוחדות. שאין להן לעת עתה תוקף כה רב בסחר הבקר בפנים הארץ, וממילא מובן שלא יכבד על בוקרינו לגדל חליפין למבכיר

שמן — כתרופה נגד מכת ההתנפחות

יש סיכויים טובים לצמצם ההפסדים מחמת התנפחות הבקר. בתחנת הנסיונות של איובה (ארה"ב) הושגו הצלחות מסויימות במניעת ההתנפחות וריפוייה על ידי הגשת שמן גלמי של סויה או שמן חזירים לבקר שרעה במרעה אספסת. לפי אחת השיטות, שהוכרה כיעילה ביותר, מגישים לפרות לפני צאתן למרעה מנת גרגרים שעורבבה באחד השמנים הנ"ל. כמות השמן או השומן לבהמה מבוגרת נעה סביב 100 גרם. ההשפעה המונעת של מנה כזו היתה יעילה למדי למשך 3—4 שעות, ואחרי זה נעלמה עד מהרה. הבהמות שאכלו את הגרגרים המשומנים הוסיפו על משקלן בקצב מהיר יותר (ב-275—300 גרם ליום ולבהמה) מאשר הבהמות שאכלו גרגרים ללא תוספת שמנים.

בבהמות שניזונו בתחמיץ אספסת נמנעה באופן יעיל ההתנפחות הודות לזליפת שמן סויה גלמי על פני התחמיץ לפי מכסה של 110 גרם לכל בהמה בעלת משקל גוף של 450 ק"ג.

נערכו גם ניסויים בפאניצילין. מנה של 75 מ"ג פאניצילין לראש וליום נמנעה את ההתנפחות למשך 9 ימים בקירוב, אולם אחרי זה נעלמה השפעת תרופה זו. כשהעלו אחר כך את המנה היומית ל-125 מ"ג, צומצמו שוב מקרי ההתנפחות, אולם למשך 2 ימים בלבד.

בטיפול של בהמות שהתנפחו הושגה הקלה מהירה במחלה לכשהחדירו לתוך הכרס באמצעות צנור קיבה כ-150—200 מ"ג שמן חזירים.

את כל ההצלחות האלה יש לראות לעת-עתה כהקדמיות (פראלימינאריות), והתחנה הנ"ל מתכננת ניסויי-שדה בכיוון הנ"ל בהיקף רחב יותר.